

**REPUBLIKA HRVATSKA
KARLOVAČKA ŽUPANIJA**

GRAD OGULIN

Upravni odjel za financije, upravu i samoupravu

IZVJEŠĆE
o rezultatima poslovanja poduzetnika s područja Ogulina
u 2010. godini

Ogulin, lipanj 2011. godine

UVODNE NAPOMENE

Grad Ogulin kontinuirano od 1995. godine prati poslovanje gospodarskih subjekata na svojem području, analizira njihove financijske rezultate i prezentira ih nosiocima gospodarske politike u obliku godišnjih Izvješća o rezultatima poslovanja poduzetnika. Svrha i cilj izrade Izvješća je ukazivanje na probleme pojedinih gospodarskih grana i poslovnih subjekata radi poticanja njihova bržeg razvitka i promjene postojeće gospodarske strukture.

Najvažniji izvor podataka obuhvaćenih Izvješćem o rezultatima poslovanja predstavljaju financijski obračuni pravnih osoba prezentirani Financijskoj agenciji (FINI). Naturalni podatci o šumarstvu i drugi pojedinačni podatci su iz evidencija samih tvrtki, dok je izvor podataka o nezaposlenima Hrvatski zavod za zapošljavanje a o broju zaposlenih – Hrvatski Zavod za mirovinsko osiguranje. Podatke o općim gospodarskim kretanjima Hrvatske nalazimo u publikacijama Državnog ureda za statistiku.

Prezentiranim Izvješćem o financijskim rezultatima poduzetnika u 2010. godini obuhvaćena su 172 poduzetnika, 19 više nego godinu dana ranije. Od toga je 171 mali subjekt, dok je samo jedan iz grupe srednjih poduzetnika.

Koncepcija Izvješća ostala je po sadržaju ista: najprije se donosi pregled i ocjena općih gospodarskih kretanja u državi i Karlovačkoj županiji kako bi se stekli zaključci o općim trendovima, uvjetima i načinu poslovanja u nacionalnom i regionalnom gospodarstvu. Nakon toga donose se podatci o poduzetnicima u Ogulinu i rezultatima njihova poslovanja u 2010. godini. Najprije se analizira gospodarska struktura: broj pravnih osoba i registriranih obrta te njihova struktura po gospodarskim granama. Najdetaljnije su analizirani financijski rezultati poduzetnika (pravnih osoba) iz razloga što o njima raspolažemo pouzdanim podacima. Zbog značenja za gospodarstvo u cjelini, posebno su analizirane slijedeće oblasti: šumarstvo, prerada drva, poljoprivreda i ugostiteljstvo s turizmom. Zaposlenost, isplate plaća i stanje nezaposlenosti čine slijedeću tematsku cjelinu koja se analizira ovim Izvješćem. Na kraju se donose rezultati politike poticanja bržeg razvitka poljoprivrede, poduzetništva i malog gospodarstva koju Grad Ogulin, putem operativnih Programa poticanja razvitka, provodi duži niz godina.

Prezentirani podatci FINE, kao i izračunati pokazatelji, mogu poslužiti kao solidna osnova za ocjenu postignutih financijskih rezultata poduzetnika, ali i stanja i problema u našem gospodarstvu kroz duži niz godina. To je omogućeno zahvaljujući prije svega praćenju podataka u dužem nizu godina, te njihovoj usporedbi s rezultatima poslovanja poduzetnika u regiji i Hrvatskoj u cjelini. Ponovo naglašavamo da Izvješćem nije obuhvaćena jedna cijela oblast poduzetnika, obrti i slobodna zanimanja, čiji nam financijski rezultati nisu poznati.

Svi podatci prikazani su na jedinstven način, zbog čega su komparabilni ne samo s podacima drugih lokalnih zajednica nego i s ranijim obračunima. Na osnovi istih mogu se donijeti zaključci o razini poslovnih aktivnosti, načinu raspodjele ostvarene dobiti, rastu i razvitku tvrtki putem zapošljavanja novih radnika i ulaganjima u poslovnu aktivu. Nominalnim financijskim pokazateljima iz 2010. godine nije umanjena vrijednost zbog relativno niske stope inflacije u 2010. godini (rast 1,1 posto), tako da nisu narušeni odnosi između nominalnih i realnih kretanja. To se osobito odnosi na podatke o plaćama, realnim primanjima, prihodima od prodaje, financijskim rezultatima, ulaganjima u materijalnu aktivu te konačno vrijednostima iz bilanci poduzetnika. U tom smislu, ovo Izvješće može poslužiti za predlaganje novih poticajnih mjera kojima je cilj brži razvitak lokalnog gospodarstva i realizacija usvojene koncepcije i strategije razvoja.

Opća gospodarska kretanja u Hrvatskoj u 2010. godini

Prema izvještajima FINE za 2010. godinu, hrvatski su poduzetnici zabilježili znatno lošije financijske rezultate nego godinu dana ranije. Pad prihoda za 2,0 posto, uz nešto blaži rast rashoda (1,5 posto) rezultirao je porastom gubitaka (prije poreza) za 30,9 posto. Nakon podmirenja obveza za porez iz dobiti, koji je za isto razdoblje rastao stopom od 27,7 posto, registriran je neto rezultat dobiti nakon poreza od 28,2 mrd. odnosno suma gubitaka od 29,8 mrd. kuna. Tako je, nakon dužeg niza godina pozitivnih financijskih rezultata, evidentiran negativni saldo prihoda i rashoda iz poslovanja poduzetnika u 2010. godini u iznosu 1,4 mrd. kuna. Isti poduzetnici ostvarili su godinu dana ranije bruto dobit od 2,4 mrd. kuna.

Fizički obujam industrijske proizvodnje ima identičan trend: pad proizvodnje kod najvećeg broja industrijskih grana. Unutar prerađivačke industrije, koja u cjelini bilježi pad od 2,1 posto, samo u 11 industrijskih grana imamo rast u odnosu na prethodnu godinu. Najbrže je rasla proizvodnja farmaceutskih proizvoda s indeksom 131, zatim, proizvodnja kože i srodnih proizvoda (indeks 129) te proizvodnja duhanskih proizvoda (indeks 116). Najveći pad imamo kod proizvodnje motornih vozila (indeks 76) i proizvodnje ostalih prijevoznih sredstava (indeks 78).

I drugi pokazatelji kojima se mjeri dinamika gospodarskih aktivnosti imali su negativni predznak: pad broja zaposlenih u industriji, nominalnog i realnog prometa u trgovini. Pozitivna je činjenica rast proizvodnosti rada (zbog bržeg pada broja uposlenih od pada fizičkog obujma industrijske proizvodnje), rast nominalnih plaća te povoljniji saldo u vanjskotrgovinskoj bilanci države.

Indeks potrošačkih cijena, kao agregatni pokazatelj stupnja inflacije, iznosi 101,1 u odnosu na prethodnu godinu. Rast troškova života bitan je za rast nominalnih plaća, jer međusobni odnos ova dva pokazatelja formira standard stanovništva. Nominalne su plaće porasle za 0,5 a zbog rasta potrošačkih cijena za 1,1 posto, realno opale za 0,5 posto.

Nezaposlenih je koncem prosinca 2010. godine bilo 319.845 odnosno 28.300 ili 9,7 posto više nego godinu dana ranije. Stopa registrirane nezaposlenosti u Hrvatskoj nalazi se na prošlogodišnjem nivo i sada iznosi visokih 18,6 posto, dakle ponovo je dostigla razinu iz 2004. godine.

Pokazatelji općih gospodarskih kretanja u RH

Indeks prema prethodnoj godini

Kategorija	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ind. 2010/1990
Fizički obujam industrijske proizvodnje	103,7	105,1	104,5	105,6	101,6	90,8	98,6	81,7
Zaposleni u industriji	98,1	101,4	99,0	100,4	98,1	90,7	92,8	34,9
Proizvodnost rada u industriji	105,7	103,6	105,6	105,2	103,6	100,1	106,3	
Zaposleni kod pravnih osoba	101,4	99,5	104,2	101,7	103,3	97,3	95,2	
Ukupan broj nezaposlenih	94,0	99,6	94,5	90,7	89,5	111,2	114,9	
Nominalni promet u trgovini na malo	104,4	106,5	104,8	108,4	106,0	85,9	98,9	
Realni promet u trgovini na malo	102,5	103,0	102,2	105,3	99,5	84,7	98,2	

Izvoz - EUR	118,1	109,5	116,7	109,1	106,4	78,4	118,2	
Uvoz - EUR	106,5	111,9	114,4	110,1	110,5	73,1	99,4	
Noćenje turista - ukupno	102,4	107,6	103,1	105,6	101,9	98,6	102,6	
Domaći turisti	99,4	102,9	110,1	107,4	100,7	89,5	94,2	
Strani turisti	102,9	108,2	102,3	105,4	102,1	99,8	103,6	
Cijene industrijskih proizvoda	103,5	103,0	102,9	103,4	108,4	99,6	104,3	
Potrošačke cijene	102,1	103,3	103,2	102,9	106,1	102,4	101,1	
Dobra	101,7	103,4	102,5	102,8	106,7	101,9	100,9	
Usluge	103,3	102,9	105,5	103,1	103,8	104,3	101,5	
Prosječna mjesečna neto plaća	105,9	105,9	105,2	105,2	107,0	102,6	100,5	
Realna neto plaća	103,7	103,7	101,9	102,2	100,8	100,2	99,5	
Cijene poljoprivrednih proizvoda	105,3	100,6	98,1	105,5	113,9	85,8		

Izvor: Državni zavod za statistiku - Mjesečno statističko izvješće br. 1/2011.

Organiziranost gospodarskih subjekata na području Grada Ogulina

Prema našim evidencijama u Ogulinu danas posluje 531 poslovni subjekt, 31 manje nego godinu dana ranije. Među 531 subjekta njih 239 je iz grupacije pravnih osoba, 292 posluje kao obrti ili slobodna zanimanja. U odnosu na prethodnu godinu evidentno je smanjenje broja subjekata kod obrta i slobodnih zanimanja dok je broj pravnih osoba povećan za 11. U odnosu na 1996. godinu, otkad se prati statistika poslovnih subjekata, broj subjekata varira između 453 (2000. godine) do 594 (1996. godine) kad je broj subjekata bio najveći.

Variranje financijskih rezultata u odnosu na broj poslovnih subjekata ne pokazuje međusobnu povezanost, što pretpostavlja da kumulativ financijskih rezultata na razini lokalnog gospodarstva više ovisi o dinamici gospodarskih aktivnosti i mjerama gospodarske politike a manje o broju poslovnih subjekata.

Poslovni subjekti na području Grada Ogulina

Godina	Pravne osobe	Obrti i slobodna zanimanja	Ukupno
1996	245	349	594
2000	169	284	453
2001	162	318	480
2004	201	342	543
2005	227	346	573
2006	215	338	553
2007	232	346	578
2008	225	321	546
2009	228	334	562
2010	239	292	531

Registrirani subjekti posluje u 52 gospodarske grane. Najveći broj ih je iz oblasti trgovine, njih 141 (godinu dana ranije 132), zatim u graditeljstvu (53 subjekta), ugostiteljstvu, hotelima i restoranima 49 te u preradi drva 24. Posljednjih godina sve više raste broj subjekata iz uslužnih djelatnosti koje su po klasifikaciji djelatnosti registrirane kao društvene i poslovne djelatnosti, poslovne usluge i uslužne djelatnosti. Radi se o računalnim djelatnostima, poslovanju nekretninama, uslugama zdravstvene i socijalne zaštite (smještaj starijih i bolesnih osoba) i dr. Broj subjekata u pomoćnim i uslužnim djelatnostima koncem 2010. godine iznosi 77 što znači smanjenje za 10 subjekata prema prethodnoj godini.

Usporedba po granama djelatnosti ponovo ističe trgovinu kao dominantnu gospodarsku granu, na drugom mjestu je graditeljstvo, zatim hoteli i restorani s ugostiteljstvom. Što se tiče prerađivačke industrije, i nadalje su najviše zastupljeni subjekti iz prerade drva (njih 24) iako je i ovdje evidentan pad broja subjekata kako u odnosu na 2009. tako i prema ranijim godinama (2006. – 33 subjekta). Nadalje, određenu važnost imaju proizvođači proizvoda od metala (16 subjekata) te proizvodnja hrane i pića koja broji 11 subjekata. Ukupno je ovdje evidentirano 10 do 15 grana iz prerađivačke industrije u kojima naši poduzetnici realiziraju svoje poduzetničke ideje.

Ostvareni financijski rezultati poduzetnika u 2010. godini**Financijski rezultati i stanje u bilancama poduzetnika s područja Ogulina u 2010. godini**

Uspješnost poslovanja poduzetnika pratimo, između ostalog, putem razine prihoda, dinamike financijskih rezultata, broja uposlenih radnika, te veličine i strukture imovinskih bilanci. Obračunima za 2010. godinu registriran je nastavak pada gospodarskih aktivnosti koji se ogleda u daljnjem smanjenju prihoda i pogoršanju odnosa prihoda i rashoda (koeficijenta ekonomičnosti) tako da je razina konsolidiranih gubitaka gotovo na prošlogodišnjoj godini.

Prihodi pravnih osoba opali su, kao što je rečeno, za značajnih 9,1 posto (prethodne godine za 20 posto u odnosu na 2008. godinu), dok su rashodi isto tako smanjeni za 9,4 posto. Poslovne aktivnosti poduzetnika u 2010. godini odvijale su se, prema tome, na znatno nižoj razini od prethodnih godina, o čemu svjedoče prihodna i rashodna strana bilanci poduzetnika.

Financijski rezultati poduzetnika (trgovačkih društava) na području Grada Ogulina

000 kuna

Kategorija	1996	2007	2008	2009	2010	Indeks	
						(8/1)	(8/7)
0	1	5	6	7	8	9	10
Ukupni prihodi	260.252	504.179	512.000	437.910	398.042	152,9	90,9
Ukupni rashodi	266.823	498.846	483.318	449.816	407.617	152,8	90,6
Dobit prije poreza	4.060	25.423	30.866	14.807	13.277	327,0	89,7
Gubitak prije poreza	10.631	20.090	2.684	26.714	22.852	215,0	85,5
Porez na dobit	841	3.847	4.560	2.516	2.565	305,0	101,9
Dobit razdoblja	3.219	21.595	26.383	12.165	10.487	325,8	86,2
Gubitak razdoblja	10.631	20.109	2.761	26.588	22.626	212,8	85,1
Neto rezultat	-7.412	1.486	23.622	-14.423	-12.139	163,8	84,2

Izvor: FINA

Najbolju ilustraciju problema u kojima se nalaze naši poduzetnici daje usporedba njihovih financijskih rezultata iz 2010. godine i 2008. godine (posljednja godina prije krize). U odnosu na 2008. godinu, prihodi poduzetnika u 2010. godini smanjeni su čak za 23 posto dok su gubitci porasli za 7,5 puta. Dobit prije poreza opala je za 57 posto a konsolidirana dobit s pozitivnih 23,6 milijuna smanjena je na negativnih 12,1 milijuna.

Usporedba financijskih rezultata poduzetnika na području Grada Ogulina

000 kuna

Kategorija	2008	2010	Indeks
Ukupni prihodi	512.000	398.042	77,7
Ukupni rashodi	483.318	407.617	84,3
Dobit prije poreza	30.866	13.277	43,0
Gubitak prije poreza	2.684	22.852	851,4
Porez na dobit	4.560	2.565	56,3
Dobit razdoblja	26.383	10.487	39,7
Gubitak razdoblja	2.761	22.626	819,5
Neto rezultat	23.622	-12.139	

Što se tiče rashodne strane bilanci poduzetnika, dominantno značenje i nadalje imaju izdatci za sirovine i materijal (24% cijene koštanja) te izdatci za prodanu robu (29% rashoda). Bruto izdatci za osoblje čine 19,5 posto svih izdataka u 2010. godini. Prodaja u izvozu porasla je za 26,8 posto tako da se učešće izvoznih prihoda povećalo s prošlogodišnjih 2,8 na 3,8 posto u 2010. godini. U isto vrijeme uvoz je smanjen za 18 posto (prethodne godine 67 posto u odnosu na 2008. godinu) tako da se ukupna vanjskotrgovinska bilanca sa svijetom donekle popravila ali na znatno nižoj razini. Koeficijent uvoza nad izvozom 2008. godine iznosio je 1,87, 2009. godine 1,00 a 2010. godine 0,65. Ovaj je podatak više vrijedniji za nacionalno gospodarstvo i platno-bilančnu poziciju države nego za lokalno gospodarstvo.

Od 15 gospodarskih područja, u kojima posluju naši poduzetnici, njih 7 iskazalo je pozitivan financijski rezultat u iznosu 13,2 milijuna kuna. Najveća bruto dobit prije oporezivanja registrirana je u oblasti uzgoja sadnog materijala i slatkovodne akvakulture. Negativne neto rezultate prije oporezivanja iskazalo je 8 gospodarskih područja u iznosu 22,8 milijuna kuna. Konsolidirani neto financijski rezultat prije oporezivanja iznosi 9,5 milijuna kuna. Interesantna je činjenica da najveći broj subjekata iz prerađivačke industrije, u kojoj je 17 industrijskih grana, također posluje s negativnim rezultatom. Prerađivačka industrija, u kojoj posluje 35 subjekata, polučila je tijekom 2010. godine bruto dobit od 2,0 milijuna, kumulativ negativnih rezultata iznosi 7,3 milijuna tako da je konsolidirana dobit s negativnim predznakom 5,3 milijuna kuna.

Imovinske bilance poduzetnika obuhvaćenih ovim Izvješćem ukazuju na blagi rast vrijednosti imovine, unatoč činjenici što je došlo do pada poduzetničkih aktivnosti i prihoda od prodaje. To ukazuje na činjenicu da su ulaganja u trajnu materijalnu imovinu veća od izvršenih otpisa, pod pretpostavkom jedinstvene politike otpisa i obračunatih stopa amortizacije. Ukupni rast imovine iznosi oko 35,0 milijuna kuna. Promjene ovaj puta dolaze isključivo iz povećanih ulaganja u dugotrajnu aktivu (rast 6,7 posto) dok su vrijednosti kratkotrajne imovine na razini iz 2009. godine.

Aktiva imovinskih bilanci poduzetnika s područja Ogulina

000 kuna

AKTIVA	2007	2008	2009	2010	Indeks
POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	239	20	234	292	124,8
DUGOTRAJNA IMOVINA	403.953	404.169	481.038	513.170	106,7
Nematerijalna imovina	921	1.759	2.988	3.848	128,8
Materijalna imovina	398.149	399.415	473.663	498.987	105,3
Financijska imovina	4.635	2.829	3.212	7.202	224,2
Potraživanja	243	162	269	1.992	740,5
Odgođena porezna imovina	4	4	906	1.141	125,9
KRATKOTRAJNA IMOVINA	728.499	556.839	603.415	605.207	100,3
Zalihe	87.179	87.039	93.358	91.296	97,8
Potraživanja	583.590	414.363	447.927	445.049	99,4
Financijska imovina	20.520	29.262	34.261	34.402	100,4
Novac	37.210	26.175	27.869	34.460	123,6
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	17.436	17.204	969	898	92,7
GUBITAK IZNAD KAPITALA	27.295	6.215	0	0	
UKUPNO AKTIVA	1.177.422	984.447	1.085.656	1.119.567	103,1

Izvor: FINA

Tablica funkcionalne sposobnosti i trošnosti trajne imovine dokazuje da je tijekom 2010. godine ipak došlo do promjene politike otpisa trajne imovine kod određenog broja subjekata. Pogoršanje

pokazatelja funkcionalne sposobnosti upućuje na činjenicu da se materijalna imovina brže amortizirala nego što je njen prirast s osnove novih ulaganja. Stopa rasta trajne imovine po nabavnoj vrijednosti dvostruko je veća nego po knjigovodstvenoj vrijednosti (5,0:2,2 posto). Podatci iz obračuna pokazuju da su kumulativna ulaganja u trajnu imovinu u posljednje tri godine iznosila oko 140 milijuna kuna.

Trošnost i funkcionalna sposobnost trajne materijalne imovine

%

Sredstva	Trošnost				Funkcionalna sposobnost			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Građevinski objekti	31,0	32,4	31,0	30,6	69,0	67,5	68,9	69,3
Postrojenja i oprema	57,6	50,3	54,9	59,4	42,3	49,6	45,0	40,5
Alati i transportna imovina	52,3	58,2	69,2	70,6	47,7	41,8	30,7	29,3
Ukupno	40,0	41,1	43,0	44,5	59,9	58,8	57,0	55,5

U pasivama bilanci prikazani su načini financiranja imovine, izvori i ročnost zaduženja za tuđa sredstva izvan rezultata poduzetnika (tekuće i zadržane neto dobiti). Autonomnih izvora za financiranje poslovanja i razvoja poduzetnika sve je manje jer su tekući rezultati uglavnom s negativnim predznakom. U grupi eksternih izvora najveći rast bilježe obveze s kratkim rokovima (uglavnom dobavljači) čije se učešće rastom od 12,3 posto popelo na 28,6 posto u 2010. godini. Obveze s dugim rokovima dospijeća smanjene su i apsolutno i relativno u odnosu na 2009. godinu. Može se zaključiti da je međusobna zaduženost poduzetnika kroz različite neformalizirane načine kreditiranja i nadalje u usponu.

Pasiva imovinskih bilanci poduzetnika s područja Ogulina

000 kuna

PASIVA	2007	2008	2009	2010	Indeks
KAPITAL I REZERVE	557.303	587.098	523.566	538.334	102,8
Temeljni kapital	169.270	163.957	151.801	156.192	102,9
Kapitalne rezerve	11.104	12.535	20.689	18.534	89,6
Rezerve iz dobiti	23.263	25.221	25.538	51.076	200,0
Revalorizacijske rezerve	6.601	6.379	8.028	8.329	103,7
Zadržana dobit	390.862	404.343	420.849	428.057	101,7
Preneseni gubitak	50.699	49.757	88.916	111.715	125,6
Dobit poslovne godine	21.595	26.383	12.165	10.487	86,2
Gubitak poslovne godine	14.693	1.963	26.588	22.626	85,1
REZERVIRANJA	2.144	866	552	630	114,1
DUGOROČNE OBVEZE	183.458	158.876	176.525	150.037	85,0
KRATKOROČNE OBVEZE	362.161	160.362	285.766	320.793	112,3
ODGOĐENO PLAĆANJE BUDUĆIH OBVEZA	72.356	77.245	99.247	109.773	110,6
UKUPNO PASIVA	1.177.422	984.447	1.085.656	1.119.567	103,1

Izvor: FINA

Kratkotrajna imovina još uvijek ima nisko učešće u imovinskim bilancama naših poduzetnika. Njeno učešće u ukupnoj imovini smanjeno s 62% u 2007. na 54% u 2010. godini. Nepovoljna je i njena

struktura jer je najveći dio imobiliziran u vidu potraživanja za prodanu robu i usluge, dakle u najvišim fazama reprodukcije, u koje su izvršena i najveća ulaganja.

U našim uvjetima visoke nelikvidnosti i međusobne prezaduženosti, veliko značenje za razinu poslovanja ima način financiranja kratkotrajne imovine (rast imovine kao posljedica rasta poslovnih aktivnosti i ulaganja). Rast kratkotrajne imovine, koji se desio u 2010. godini nije bio za očekivati s obzirom na dinamiku poslovnih aktivnosti i pad prihoda od prodaje. Možemo reći da se u četverogodišnjem razdoblju od 2007. do 2010. godine kratkotrajna imovina financirala adekvatnim izvorima. Nakon negativnog salda iz 2005. godine, posljednjih nekoliko godina imamo stalni višak trajnih obrtnih sredstava. To objašnjavamo činjenicom bržeg rasta kratkotrajne imovine od kratkoročnih izvora tako da se dobar dio kratkoročnih sredstava financira iz trajnih izvora (potraživanja i zalihe).

Višak trajnih obrtnih sredstava (dio trajnih izvora kojima se financira kratkotrajna imovina, nakon pokrića zaliha) u 2010. godini iznosi 193 milijuna kuna. Situacija s obrtnim sredstvima ipak nije tako povoljna, uzmu li se u račun i podatci o potraživanjima, tako da je konačni saldo negativan u iznosu 29 milijuna kuna.

Bilanca trajnih obrtnih sredstava poduzetnika

000 kuna

Kategorija	2007	2008	2009	2010	Indeks
Kratkotrajna imovina	728.499	556.839	603.415	605.207	100,3
Kratkoročne obveze	362.161	160.362	285.766	320.793	112,3
Trajna obrtna sredstva	366.338	396.477	317.649	284.414	89,5
Zalihe	87.179	87.039	93.358	91.296	97,8
Višak - manjak TOS-a	279.159	309.438	224.291	193.118	86,1
Potraživanja (50%)	291.795	207.182	223.964	222.525	99,4
Višak - manjak TOS-a	-12.636	102.257	328	-29.407	

Rezultati financijskog poslovanja, imovinskog stanja i načina financiranja poduzetnika u protekle dvije godine predstavljeni su sustavom pokazatelja investiranja, likvidnosti i uspješnosti poslovanja u narednoj tablici. Iz prezentiranih pokazatelja može se slobodno reći da je zaduženost poduzetnika nezadovoljavajuća, budući da eksterni izvori financiranja čine preko 50 posto izvora bilanci. Zaduženost društava ranijih godina bila je znatno niža jer se tek jedna trećina imovine financirala iz tuđih a dvije trećine iz autonomnih izvora samih društava. To je i razumljivo jer se najveći dio raspoređene dobiti usmjeravao za rezerve društava ili je kroz neraspoređenu dobit korišten za financiranje tekućeg poslovanja. Likvidnost je ispod optimalnih pokazatelja, što znači da poduzetnici imaju problema s redovitim plaćanjem dospjelih obveza i unovčenjem kratkotrajne aktive. Prosječno vrijeme naplate potraživanja produžilo se na 128 dana.

Usporedba financijskih rezultata poduzetnika u 2010. godini

Tablica usporednih financijskih rezultata poduzetnika iz Ogulina, Karlovačke županije i gospodarstva Hrvatske u cjelini, potvrđuje naš raniji zaključak o znatno većoj kontrakciji poslovnih aktivnosti naših poduzetnika u odnosu na druge (pad prihoda i bruto dobiti), što je imalo za posljedicu natprosječno lošije financijske rezultate iz poslovanja iz u 2010. godini.

Usporedni pokazatelji financijskih rezultata poduzetnika u 2010. godini

Kategorija	Indeks 2010/2009		
	Republika Hrvatska	Karlovačka županija	Grad Ogulin
Prihodi	98,0	95,5	90,9
Rashodi	98,5	97,1	90,6
Dobiti prije poreza	114,2	97,4	89,7
Gubitak prije poreza	130,9	158,1	85,5
Porez na dobit	127,7	96,8	101,9
Dobit nakon poreza	113,8	98,0	86,2
Gubitak nakon poreza	133,6	160,7	85,1
Konsolidirani financ. rezultat		69,9	84,2

Financijski rezultati poduzetnika Karlovačke županije također su lošiji nego godinu dana ranije, iako je krajnji rezultat s pozitivnim predznakom, za razliku od Ogulina gdje se bilježe gubitci drugu godinu za redom. Kod poduzetnika u županiji evidentiran je pad prihoda od 5 posto (u Ogulinu 10,0 posto), dok su rashodi padali znatno blaže (3,0 posto). Krajnji su financijski rezultati Karlovačke županije znatno lošiji nego godinu dana ranije: pad dobiti prije poreza za 2,6 posto, rast gubitaka za 58 posto. Konsolidirani neto rezultat županije je ipak pozitivan, kakav je bio od 2005. godine otkako pratimo financijske rezultate županije.

Račun dobiti poduzetnika Karlovačke županije u razdoblju 2005.-2010.godine

000 kuna

Kategorija	2005	2009	2010	Indeks	
				2010/2005	2010/2009
Ukupni prihodi	5.784.422	7.372.044	7.038.950	121,7	95,5
Ukupni rashodi	5.646.326	6.836.693	6.640.672	117,6	97,1
Dobit prije oporezivanja	267.001	738.661	719.629	269,5	97,4
Gubitak prije oporezivanja	128.504	203.311	321.351	250,1	158,1
Porez na dobit	49.921	89.939	87.022	174,3	96,8
Dobit nakon oporezivanja	217.123	645.330	632.462	291,3	98,0
Gubitak nakon oporezivanja	128.547	199.918	321.205	249,9	160,7
Konsolidirani rezultat	88.576	445.412	311.257	351,4	69,9
Zaposleni po satima rada		15.538	15.271		98,2,0
Prosječna neto plaća		4.031,00	4.083,00		101,3

Izvor: FINA

Broj uposlenih kod pravnih osoba u Karlovačkoj županiji koncem 2010. godine iznosi 15.271 radnika što je pad od 1,7 posto prema prethodnoj godinu. Prosječna mjesečna neto plaća po uposlenom radniku iznosila je 4.083,00 kune i bilježi rast od 1,3 posto. U cjelini, može se zaključiti da su smanjene gospodarske aktivnosti u 2010. godini, koje se ogledaju kroz pad prihoda od prodaje i lošijim financijskim rezultatima. To je imalo za posljedicu smanjenje broja uposlenih dok su plaće minimalno porasle u odnosu na prethodnu godinu.

Šumarstvo i prerada drva

Šumarstvo

Od ranije je poznato da je značenje šumarstva u gospodarskoj strukturi Ogulina izuzetno veliko, kako po veličini zemljišnih površina pod šumom (oko 33 tisuće ha) tako i po zalihama drvene mase koje iznose oko 8,0 mil. m³. Važna je i razvojna komponenta šumarstva koje s nešto manje od 400 uposlenih i kapacitetima za eksploataciju šumskog fonda, značajno doprinosi zapošljavanju, standardu lokalnog stanovništva i razvoju industrije i obrtništva za preradu drva. Šume su, osim što su neiscrpan potencijal drveta i drugih šumskih proizvoda, jedan od bitnih preduvjeta za egzistenciju i život ljudi. Danas se sve više naglašavaju općekorisne funkcije šuma, čak veće nego gospodarske, koje se ogledaju u pročišćivanju zraka, povoljnom utjecaju šuma na klimatske prilike i poljodjelsku djelatnost, te na razvitak svih grana turizma i drugih posrednih koristi.

Može se slobodno reći da je bogatstvo šumskog fonda najvažniji resurs u funkciji gospodarstva na području Grada Ogulina. Šumarstvo je oduvijek pružalo mogućnosti za gospodarski rast putem ulaganja i zapošljavanja radnika u obrtništvo i industriji za preradu drva. Jedna objektivna analiza sačinjena za potrebe šumarstva i drvene industrije u ogulinskom gospodarstvu, utvrdila je da bi se preradom četinjača koje se sijeku na području Uprave šuma Ogulin, moglo zaposliti oko 140 a na bazi listača čak 200 radnika u primarnoj i finalnoj preradi drva.

Šumama u državnom vlasništvu gospodari jedinstveno poduzeće „Hrvatske šume“ putem podružnica Uprava šuma kojih je 16 na cijelom području Hrvatske.. U okviru Uprave šuma u Ogulinu obavljaju se sve faze gospodarenja šumom propisane Zakonom o šumama: od jednostavne i proširene biološke reprodukcije šuma, njihova iskorištavanja, turizma (lovstva), proizvodnje ukrasnog drveća i grmova pa do izgradnje šumskih prometnica. Gospodarenje šumama u državnom vlasništvu vodi se po visokim standardima šumarske struke, sve u svrhu očuvanja šumskog fonda i korištenja općekorisnih funkcija šuma. Rezultat toga je i prestižni FSC certifikat za gospodarenje šumama, koji su Hrvatske šume stekle zahvaljujući poštivanju ekoloških, socijalnih i ekonomskih standarda u gospodarenju šumama.

Na području kojim gospodari Uprava šuma iz Ogulina tijekom 2010. godine posjeчено je 232.970 m³ bruto drvene mase (bruto etat), što je čak 22 tisuće m³ više nego godinu dana ranije. U dugom nizu od 11 godina, otkako pratimo produkciju u šumarstvu, ovo je najviša razina u proizvodnji različitih šumskih proizvoda. S obzirom da je u istoj godini broj uposlenih opao za 17 radnika (smanjenje s 410 na 393 uposlena radnika), možemo zaključiti da je povećanje proizvodnje u 2010. godini isključivo rezultat povećane produktivnosti rada.

Pozitivna je činjenica da se broj uposlenih u šumarstvu posljednjih godina bitno ne smanjuje, jedino po osnovi prirodnog odliva, zbog odlaska radnika u mirovinu. Eksploatacijom šumskih proizvoda bavi se i desetak malih poslovnih subjekata koji rade na sječi i izvlačenju šumskih proizvoda te njihovoj preradi u prostorno odnosno ogrjevno drvo. Od toga je njih 9 iz oblasti obrtništva dok je jedan subjekt registriran kao pravna osoba – trgovačko društvo.

Uz prosječno iskorištenje od 81,79 posto, proizvodnja različitih šumskih sortimenata, od tzv. tehničke oblovine do prostornog i ogrjevnog drva (neto etat), iznosila je 190.537 m³. Od toga se veći dio (oko 66 posto) odnosi na šume listače (uglavnom bukvu) a 34 posto na četinjače (jelu i smreku). Usporedba produkcije po tehničkoj strukturi ukazuje na blago smanjenje tzv. tehničke oblovine (trupaca) a porast proizvodnje „višemetrica“.

Uz oscilacije godišnjih planova proizvodnje, koje su više posljedica klimatskih prilika, nego smanjenja proizvodnih kapaciteta, poslovanje svih ovih godina bilo je financijski pozitivno i ekonomski isplativo na razini Uprave šuma. Može se zaključiti da i pored svih problema s plasmanom i naplatom, uobičajenom praksom u našim gospodarskim uvjetima, Uprava šuma iz Ogulina svih ovih godina poslovala pozitivno i zauzimala solidno mjesto u sustavu Hrvatskih šuma.

Prerada drva

Stanje u preradi drva pokazuje određeno poboljšanje u odnosu na prethodne godine: stupanj prerade tehničke oblovine na lokalnim kapacitetima porastao je s 35 na 50 posto. Novoosnovani kapacitet za proizvodnju lameliranih parketa, odlično i moderno opremljen, nakon početnih problema i zastoja u plasmanu, sada značajno podiže stupanj proizvodnje što rezultira novim zapošljavanjem radnika i rastom prihoda od prodaje. Smatramo da Ogulin može biti vrlo zadovoljan činjenicom da je ovdje izgrađen tako moderan i dobro opremljen pogon za preradu drva. U proizvodnji parketa trenutno radi 67 radnika a dogovori s inokupcima po svoj prilici osiguravat će kontinuitet proizvodnje za duže vrijeme. Prema našim procjenama, u Ogulinu danas na preradi drva radi između 150 i 170 radnika od kojih kod obrtnika 100 a kod pravnih osoba oko 80 radnika. Broj registriranih obrta na preradi drva je 13 a broj trgovačkih društava 11.

Dostignuti stupanj finalizacije prerade drva još uvijek nije zadovoljavajući kako s aspekta raspoložive sirovinske osnove i instaliranih kapaciteta za preradu drva, tako i zbog potrebe novog zapošljavanja radnika. Isključi li se proizvodnja lameliranog parketa, osobito je nepovoljno stanje u finalnoj preradi, jer najveći dio tehničke oblovine završava kao poluproizvod na svjetskom ili domaćem tržištu. Razlozi tome su različiti: od slabe ekonomske snage naših poduzetnika do nepovoljnog stanja na izvoznim tržištima i neadekvatnih mjera tekuće ekonomske politike (nepovoljan tečaj stranih valuta, odnosi u cijenama inputa i outputa).

Poljoprivreda

U Ogulinu se, prema Upisniku poljoprivrednih gospodarstava, poljoprivredom danas bavi 691 subjekt od kojih je najveći broj obiteljskih gospodarstava (680) te desetak trgovačkih društava i obrta. Preradom poljoprivrednih proizvoda odnosno proizvodnjom hrane i pića bavi se 11 poduzetnika. Procjenjuje se da u programima poljoprivrede i proizvodnje hrane radi stotinjak radnika.

Subjekti u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava na području Grada Ogulina

Redni broj	Naselje	Broj subjekata u Upisniku	Obiteljska gospodarstva	Trgovačka društva	Obrti	Zadruge
1	Desmerice	12	12			
2	Donje Dubrave	30	30			
3	Donje Zagorje	19	19			
4	Drežnica	98	97			1
5	Dujmić Selo	11	10			1
6	Gornje Dubrave	12	12			
7	Gornje Zagorje	24	24			
8	Hreljin Ogulinski	25	25			
9	Jasenak	27	27			
10	Marković Selo	1	1			
11	Ogulin	190	187	2	1	
12	Otok Oštarijski	50	50			
13	Ponikve	24	24			
14	Popovo Selo	8	8			
15	Potok Musulinski	10	10			
16	Puškarici	4	4			
17	Ribarići	22	21		1	
18	Sabljak Selo	19	17	1	1	
19	Salopek Selo	25	22	2	1	
20	Sveti Petar	9	9			
21	Trošmarija	8	8			
22	Turkovići Ogulinski	19	19			
23	Vitunj	24	24			
24	Zagorje	20	20			
	Ukupno	691	680	5	4	2

Izvor: Ured za gospodarstvo Karlovačke županije, Ispostava Ogulin

Poznato je da za razvoj poljoprivrede u Ogulinu ne postoje velike mogućnosti, zbog relativno usitnjenih poljoprivrednih površina, tradicionalno ekstenzivnog načina gospodarenja i brdsko-planinskog krajolika. Unatoč tome, ovdje se razvila proizvodnja autohtonih sorti nekih povrtlarskih kultura koje danas imaju tržišni brand i veliku komercijalnu vrijednost: kiseli kupus, krumpir, postrna repa, med i dr.

Struktura zemljišnih površina na širem području Ogulina ukazuje na relativno male površine koje se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe: 36 posto ukupnih površina od kojih je oko 56 posto obradivo. Od 11 tisuća ha obradivih površina, koje su vrlo usitnjene, najveći dio je pod livadama a samo 20

postu u oranicama. Stupanj zasijanosti obradivih površina je, zbog urbanizacije ali i drugih razloga, svakim danom sve manji, pa se može govoriti o kontinuiranom slabljenu poljoprivrednog potencijala.

Struktura zemljišnih površina na području Grada Ogulina

površina u ha.

Poljoprivredna kultura	Privatno	Državno	Ukupno
Obradive površine	8.944	2.098	11.042
oranice	3.504	304	3.808
voćnjaci	177	3	180
vinogradi	5	0	5
livade	5.258	1.791	7.049
Pašnjaci	2.065	6.419	8.484
Ukupno poljoprivr. zemljište	11.099	8.517	19.526
Šumsko zemljište	1.358	31.773	33.131
Neplodno zemljište	455	1.118	1.573
Ukupno	12.822	41.408	54.230

Iz podataka statističkog popisa poljoprivrede 2003. godine, vidljivi su ukupni poljoprivredni resursi i kapaciteti na području Ogulina: obradive površine, broj kućanstava koji žive od poljoprivrede, stanje stočnog fonda, struktura korištenih obradivih površina s obzirom na poljoprivredne kulture, stupanj mehaniziranosti poljoprivrednih kućanstava, veličina gospodarskih objekata i drugi podatci.

Iz popisa je vidljivo je da je na području Grada Ogulina 2003. godine od poljoprivrede živjelo 2.220 kućanstava na 4.000 ha raspoloživog poljoprivrednog zemljišta. Od toga je 58 posto u vlasništvu kućanstava a vrlo male površine su u zakupu (227 ha). Uočava se velika usitnjenost posjeda, ukupno je evidentirano 8.761 parcela a prosječna površina parcela iznosi samo 0,26 ha.

Značajne poljoprivredne površine koriste se kao oranice i vrtovi (47 posto), kao livade i pašnjaci 48 posto a vrlo male površine su pod voćnjacima i rasadnicima. Najveći broj kućanstava (2.208), koristi poljoprivredno zemljište ali značajni broj njih (536) ima neobrađeno zemljište te 610 kućanstava sa šumskim zemljištem. Prema poljoprivrednim kulturama, najveći broj površina zasijan je žitaricama (555 ha), krumpirom 200 ha a krmnim biljem 111 ha.

Što se tiče voćarskih kultura evidentirana je slijedeća bilanca stabala: šljiva je evidentirano oko 29.500 komada, jabuka 6.700, krušaka oko 3.000, trešanja 1.300, oraha 2.640 i višanja 800 stabala. Bilanca stočnog fonda: svinja 1.881 komada, goveda 1.494, 1.908 ovaca, 440 koza, 22 konja i – 3 magarca. Peradi ima 32.817 komada a pčelinjih zajednica 229. Od poljoprivredne mehanizacije registrirano je 1.045 traktora, 9 kombajna te po dvije linije za krumpir i krmno bilje. Od 4.965 članova poljoprivrednih kućanstava njih 574 intenzivno se bavi s poljoprivredom gdje prosječno dnevno radi više od 6 sati. Obrazovna struktura članova kućanstava: najveći broj ima samo praktično iskustvo (4.955), jedan ima tečaj, četiri završenu četverogodišnju poljoprivrednu školu i 5 višu školu ili fakultet.

Grad Ogulin već duže vrijeme čini napore i poduzima mjere kako bi potaknuo bolje korištenje poljoprivrednih površina i ubrzao razvoj poljoprivrede na širem području Ogulina. Izrađuju se godišnji Programi poticanja poljoprivrede i malog gospodarstva putem kojih se realizira sustav poticajnih mjera počevši od kreditiranja poduzetnika i obiteljskih gospodarstava do subvencioniranja kamata na poduzetničke kredite te troškova nekih poljoprivrednih kultura: kupusa, repe, meda i drugih izdataka u poljoprivredi.

Programom poticanja poljoprivrede u 2010. godini obuhvaćeno je desetak mjera za subvencioniranje poljoprivredne proizvodnje i poticanje razvitka poljoprivrede. Ukupno je za subvencije u poljoprivredi tijekom 2010. godine isplaćeno 353 tisuće (2009. godine 356 tisuća). Davane su i pomoći raznim udrugama iz poljoprivrede koje ovdje egzistiraju već duže vrijeme. Plan poticaja izvršen je s 93 posto, uglavnom zbog slabijeg uroda kupusa i manje prijavljenih količina u odnosu na planirane.

Planirane i realizirane mjere poticanja poljoprivredne proizvodnje na području Grada Ogulina u 2010. godini

Subvencije u poljoprivredi	2010. godina		
	Planirano	Ostvareno	Indeks
Braniteljska zadruga	10.000	12.000	120,0
Osjemenjivanje krava	70.000	64.983	92,8
Analiza tla	5.000	2.634	52,7
Kalcifikacija	5.000	3.661	73,2
Repa	20.000	19.128	95,6
Kupus	170.000	148.410	87,3
Voćne sadnice	20.000	18.505	92,5
Staklenici, plastenici	6.000	5.413	90,2
Pčelinje zajednice	22.000	24.320	110,5
Pčelarsko društvo	10.000	18.000	180,0
Male životinje	10.000	10.000	100,0
Krstokljun	5.000	5.000	100,0
Udruga proizvođača OG kupusa	15.000	10.000	66,7
Osiguranje usjeva i goveda	2.000	1.324	66,2
Natjecanja u poljoprivredi	10.000	10.000	100,0
Ukupno	380.000	353.378	93,0

U sustavu poticaja poljoprivredne proizvodnje najznačajnija kultura i dalje je proizvodnja ogulinske sorte kupusa, za koju su u 2010. godini evidentirani izdaci u iznosu 148 tisuća, 15 tisuća manje nego 2009. godine. Druga po važnosti mjera je umjetno osjemenjivanje krava (65 tisuća), slijede pčelinje zajednice i proizvodnja meda.

Iznosi za subvencije u proizvodnji kupusa sve do 2006. godine imaju uzlazni trend, posljednje tri godine trend je u opadanju. Kao razlozi smanjenju proizvodnje ogulinske sorte kupusa navode se nepovoljne vremenske prilike (suša i tuča), ali i povećana kontrola provjere sorte i količina na terenu. Poslovni subjekti koji se bave proizvodnjom kupusa sve više su orijentirani na rane sorte, dok obiteljska gospodarstva tradicionalno svoju produkciju vežu za proizvodnju ogulinske sorte kupusa.

Subvencije u proizvodnji ogulinskog kiselog kupusa

Kategorija	2004	2006	2007	2008	2009	2010	Indeks 2010/2004	Indeks 2010/2009
Broj korisnika	58	51	66	45	34	41	70,69	120,59
Subvencionirane količine	1.120	1.950	1.645	865	814	742	66,25	91,15
Prosječna količina po korisniku subvencije	19,31	38,24	24,92	19,22	23,94	18,10	93,72	75,59
Iznos za poticaj	224.000	390.067	329.042	172.934	162.924	148.410	66,25	91,09

U posljednje tri godine stalno se šire modaliteti subvencija u poljoprivredi: uvedene su subvencije za okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta, financira se nabavka voćnih sadnica, proizvodnja postrepe, proizvodnja cvijeća i povrća u plastenicima. Određeni broj subvencija sufinancira se iz županijskog proračuna: proizvodnja kupusa, okrupnjavanje zemljišta, nabavka voćnih sadnica, uzgoj pčelinjih zajednica. Županija primjenjuje načelo podrške programima lokalnih zajednica, što znači subvencioniraju se programi koje podržavaju lokalne zajednice.

Tijekom 2010. godine nastavljene su aktivnosti od strane Grada Ogulina, zajedno s Agronomskim fakultetom iz Zagreba i Udrugom proizvođača ogulinskog kupusa, na realizaciji projekta selekcije ogulinskog kupusa započetog prije više godina. Nakon više opcija, odlučeno je, zajedno s Upravom za kakvoću hrane u MPRRR i konzultantom iz EU, da se zaštita ogulinske sorte provede po načelu „oznake izvornosti“ a ne zemljopisnog podrijetla, kao što se u prvo vrijeme predlagalo. Ostale sorte koje se uzgajaju na širem području Ogulina, bit će zaštićene (i na tržištu prepoznate) jamstvenim žigom Zavoda za intelektualno vlasništvo.

Može se reći da je projekt selekcije ogulinske sorte pri gotovo završen, Grad Ogulin je u vlasništvu sjemena i trenutno je u fazi izbora proizvođača za uzgoj i reprodukciju sjemena koje će se distribuirati samim proizvođačima.

Grad Ogulin je tijekom 2010. godine pokrenuo i aktivnosti na izradi projekta uređaja za dezalinizaciju rasola pri Udruzi za proizvodnju ogulinske sorte kupusa. Bilo je više sastanaka na kojima je razmatrana aktivnost Udruge i realizacija navedenog projekta.

Ratarska proizvodnja

Prema podacima Hrvatskog zavoda za poljoprivredno savjetodavnu službu odnosno Poljoprivredne komore, u ratarskoj proizvodnji najviše su zastupljene slijedeće kulture: kukuruz, ječam, zob, tritikal i pšenica. Prosječni urodi kod kukuruza kreću se između 13 i 15 tona/ha, a kod ostalih kultura između 3 i 4 tone/ha. Ratarska proizvodnja uglavnom je u funkciji uzgoja stoke, ili se koristi u sustavu plodoreda kod proizvodnje ostalih kultura.

Voćarstvo

Što se voćarstva tiče, u 2010. godini podignut je samo 1 nasad kruške u Drežnici površine 0,8 ha. Proizvođač je ostvario subvenciju od grada za analizu tla i 50 posto cijene za sadni materijal a preostalih 50 posto subvencije isplaćena je od strane Karlovačke županije.

Vezano za podizanje nasada voćaka, u Ogulinu se subvencionira analiza tla, kalcizacija i nabavka voćnih sadnica. Sve postupke oko podizanja nasada, od ispitivanja lokacije i kvalitete tla, do izbora sorte, praćenja same sadnje, demonstracije rezidbe, savjeta o gnojidbi i zaštiti, provode djelatnici Savjetodavne službe (sada Poljoprivredne komore), tako da poljoprivrednici tijekom cijele vegetacije imaju stručnu pomoć oko održavanja nasada. U posljednje vrijeme javlja se interes za sadnju voćnih kultura koje nisu iz grupe voćaka već pripadaju grmovina (aronija, brusnica, američka borovnica, šipak). Grad za sada nema interesa podržavati sadnju navedenih kultura iz razloga što potencijalni proizvođači nemaju iskustva iz uzgoja istih i nemaju ostvariti subvenciju Ministarstva poljoprivrede.

Povrćarska proizvodnja

Najvažnije kulture na području Ogulina još uvijek su kupus i krumpir. Ovdje se uzgojem kupusa i krumpira bavi stotinjak proizvođača, najviše ih je s proizvodnjom između 20 i 50 tona, desetak većih

proizvođača od 300 do 600 tona. Otkupna cijena svježeg kupusa preniska (između 0,60 i 1,00 kuna za kg.), slabi prinosi zbog suše i tuče neposredno brije berbe, pa većina malih proizvođača nema ekonomskog interesa za povećanje proizvodnje. Profitabilnost kupusa na malim posjedima zbog stalnog rasta cijena goriva, gnojiva i sredstava za zaštitu, sve više je upitna. U posljednje vrijeme u proizvodnji kupusa javljaju se problemi s cijenama i općenito s plasmanom zbog slabe konkurentnošću proizvodnje na malim površinama. Distributivna trgovina je znatno modernizirana i organizirana kroz velike trgovačke lance, roba se mora adekvatno skladištiti i pravilno deklarirati. Tu su i problemi s opadajućim prinosima jer je upitna kvaliteta sjemena (zaraženost) zbog čega su prinosi umanjeni.

Sve veći problem za rast povrćarske proizvodnje u budućnosti će biti ograničenost obradivih poljoprivrednih površina, kojih je u Ogulinu oko 3.900 ha od čega 2.300 ha kao korišteno i 1.600 ostalo zemljište. Poštivajući pravila plodoređa, osobito u proizvodnji kupusa, problem ograničenih poljoprivrednih površina postaje sve veći. Zbog toga se veći proizvođači povrćarskih kultura sve više šire na područja susjednih općina gdje organiziraju proizvodnju u vidu zakupa zemljišta ili na vlastitim površinama.

U plasteničkoj proizvodnji uzgajaju se uglavnom presadnice. U poticaju su 4 plastenika, tako da bi u budućnosti trebalo poticati podizanje novih plastenika, kao i uvođenje sustava navodnjavanja koji su nasušna potreba u izmijenjenim klimatskim uvjetima. Određeni broj proizvođača povrća bavi se uzgojem povrtnih kultura i jagoda na foliji. Od povrtnih kultura na foliji se najviše uzgajaju biljke iz porodice tikvenjača (tikvice, krastavci, lubenice, dinje). Ovaj je sustav uzgoja povrća, uz navodnjavanje, relativno je skup i nedostižan za većinu proizvođača.

Nekad značajna povrćarska kultura na području Ogulina (krumpir) čini se da je malo zapostavljena posljednjih godina. Premda postoje povoljne klimatske pretpostavke za proizvodnju sjemenskog i merkantilnog krumpira, samo manji broj proizvođača zadržao je ovu kulturu u svojem programu proizvodnje. Radi se o desetak, za naše prilike većih proizvođača, koji krumpir sade na površini od pedesetak hektara. Prinosi su zadovoljavajući, ali je i ovdje problem distributivne trgovine koja većinu isporuka uvjetuje manjim ambalažiranjem i prodaju na akcijama (uz popuste). Proizvođači imaju i problem neadekvatnog skladištenja pa su prisiljeni krumpir prodavati u vrijeme kad mu je cijena najlošija. Kod krumpira bi trebalo težiti realizaciji projekta njegove prerade. Za to postoje određene pretpostavke i potencijalni investitor mogao bi ih iskoristiti: veliki broj kooperanata, tradicija, blizina Zavoda za krumpir „Sušica“ gdje bi se mogla obaviti selekcija sorti s puno suhe tvari, lokacija projekta u Poduzetničkoj zoni, povoljni klimatski uvjeti i struktura tla.

Stočarstvo

Poznata je činjenica da se uzgojem stoke bavi sve manji broj obiteljskih gospodarstava. Prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine uzgojem svinja bavilo se 626 gospodarstava (najviše s 2 i 3 svinje, s 25 – 50 svinja samo 6 gospodarstava), uzgojem junica 112 gospodarstava a goveda 634 gospodarstva. Uzgoj ovaca, koza i ostalih životinja bio je zanemariv. Uzgoj stoke ima određena ograničenja i pored povoljnih klimatskih i reljefnih obilježja šireg ogulinskog kraja. Držanje većeg broja stoke zahtijeva ulaganja u objekte, okrupnjavanje zemljišta i nabavku mehanizacije, za što većina gospodarstava nema mogućnosti. Daljnji problemi u stočarskoj proizvodnji s kojima se susreću mali uzgajivači su rasparceliranost zemljišta i nepostojanje klaoničkog kapaciteta. U posljednje vrijeme formirano je dvadesetak gospodarstava s 10 i više krava i junica koji imaju izgrađene staje i veću proizvodnju mlijeka na nivou obiteljskih farmi.

Manji broj obiteljskih gospodarstava na periferiji bavi se uzgojem ovaca i koza, uglavnom za proizvodnju mesa.

Tendencije kod stočnog fonda idu ka smanjenju broja malih uzgajivača s jednom do 3 krave dok se broj većih uzgajivača (s 10 i više muznih krava) postupno povećava. Razlog tome leži i u činjenici da je tijekom 2010. godine zabilježen pad mlijeka dok su troškovi inputa u porastu. Na rubnim dijelovima Ogulina locirane su dvije govedarske farme, a na području Olimpijskog centra nekoliko farmi ovaca. Manji broj obiteljskih gospodarstava bavi se konjogojstvom a svojim uslugama obogaćuje turističku ponudu Ogulina.

Ponovo je stavljena u funkciju ranija farma za uzgoj svinja koja je sada prenamijenjena za uzgoj muznih krava i proizvodnju mlijeka. Radi se o obiteljskoj farmi na kojoj se drži pedesetak muznih krava i junica čija kupnja je financirana vrlo povoljnim kreditima Karlovačke županije i Grada Ogulina (uz kamatu od 2,0 i 5,0 posto). Grad Ogulin će sufinancirati kamatu na poduzetnički kredit do njegova konačnog povrata. Nepovoljna je činjenica da nemamo kapaciteta za preradu mlijeka (sirane), za koje su neophodna značajna ulaganja u izgradnju objekata i nabavu opreme. Isto tako nema tradicije u držanju ovaca i koza (3 do 4 obiteljska gospodarstva bave se uzgojem ovaca ili koza), nema otkupljivača kozjeg ili ovčjeg mlijeka koje na tržištu (neopravdano) ima cijenu kravljeg mlijeka. Broj gospodarstava je u opadanju od konca 2010. godine iz razloga promjene mirovinskog sustava: poljoprivrednici koji primaju naknadu za vrijeme privremene nezaposlenosti, gube pravo na naknadu ukoliko su upisani u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Velika pažnja u posljednje vrijeme pridaje se uzgoju pčela i općenito pčelarskoj proizvodnji: pčelinjem medu, propolisu, cvijetnom prahu, matičnoj mliječi i drugim proizvodima na bazi meda. U poticaju je tridesetak uzgajivača pčela, odnosno oko 1.100 pčelinjih zajednica, kojima se godišnje iz proračuna grada isplati između 30 i 35 tisuća kuna. Poticaj pčelarskoj proizvodnji realizira se, osim kroz subvenciju troškova, još i kroz pomoć Udruzi pčelara za redovne aktivnosti: edukaciju članova Udruge, putovanja na sajmove, kupnju stručne literature i dr. Interes za uzgoj pčela raste, ne samo zbog povoljnih prirodnih uvjeta za uzgoj, već i iz ekonomskih razloga jer Grad Ogulin subvencionira 20 kn/košnici, državni poticaj iznosi 50 kn/košnici i 2,00 kn/kg. meda te županijski poticaj od 10 kn/košnici. Za pčelarstvo ovdje vlada povećani interes, budući da flora na širem području Ogulina, omogućuje proizvodnju široke palete medova i drugih pčelinjih proizvoda. Kreditno podržavamo nabavku pčelinjih zajednica i košnica za držanje pčela. Pred nama je realizacija projekta upravljanja i monitoringa pčelinjih pašnjaka koji bi se trebao organizirati uz suradnju s djelatnicima Hrvatskih šuma.

Koncem 2011. godine nastupa primjena novih propisa o poticajima u poljoprivredi. U budućnosti se neće moći subvencionirati troškovi vezani za količinu ili površinu poljoprivrednih kultura. Subvencije će morati biti usmjerene prema edukaciji poljoprivrednika i subvenciji prilagodbe OPG-a uvjetima EU (zbrinjavanje stajnjaka i ostalog otpada, troškovi legalizacije objekata i dr.).

Ugostiteljstvo i turizam

Ugostiteljstvo s turizmom također ima veliko značenje u gospodarstvu grada kako s obzirom na broj poslovnih subjekata iz ugostiteljstva, tako i s obzirom na broj uposlenih radnika u njima. Izgradnjom autoceste kraj Ogulina povećale su se mogućnosti za brži i ugodniji dolazak turista na šire područje Ogulina a time i razvoj poduzetništva u ovoj grani djelatnosti. Sa sigurnošću se može reći da su u Ogulinu, zbog poboljšane prometne povezanosti, otvorene veće mogućnosti za ulaganja i brži rast ugostiteljskih kapaciteta, osobito za vikend turiste.

U ugostiteljskoj i turističkoj djelatnosti danas ovdje posluje sedamdesetak poduzetnika, 3 poduzetnika manje nego 2009. godine. Većim dijelom radi se o subjektima koji posluju kao obrti (52), dok je broj trgovačkih društava znatno manji (15).

Poslovni subjekti iz oblasti ugostiteljstva i turizma na području Grada Ogulina

Subjekti	Ugostiteljstvo		Hoteli i restorani		Ukupno	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Pravne osobe	8	9	7	6	15	15
Obrti	7	9	48	43	55	52
Ukupno	15	18	55	49	70	67

Kapaciteti za smještaj gostiju nisu se povećavali u odnosu na prethodnu godinu (rast postelja za 11). Glavnina smještajnih kapaciteta u kojima turisti odsjedaju za vrijeme boravka u Ogulinu, registrirana je u vidu soba kod trgovačkih društava i HOC Bjelolasica. U apartmanima se nalazi 126 postelja što čini 21% svih kapaciteta, a ostalo su sobe kod građana, ugostitelja iznajmljivača, tzv. objekata koji se ne kategoriziraju i u kućama za odmor. Najveći broj ležajeva u vlasništvu je subjekata kojima je osnovna djelatnost pružanje usluga smještaja: HOC „Bjelolasica“ te u kapacitetima bivše tvrtke IGM Tounj kojoj turizam nije osnovna djelatnost.

Prema podacima Turističkog ureda u Ogulinu, tijekom 2010. godine evidentirano je 43.058 noćenja, oko 2.200 noćenja više nego godinu dana ranije. Navedeni broj noćenja realiziran je isto tako s većim brojem dolazaka, ali je broj noćenja po dolasku minimalno opao zbog bržeg rasta broja dolazaka od broja noćenja. Turisti se ovdje zadržavaju relativno kratko, što na svoj način ilustrira širinu turističke i ugostiteljske ponude. Osim vikend turista, čiji je broj povećan nakon završetka autoceste za južne dijelove Hrvatske, prosječni boravak ostalih turista kreće se između 2,6 i 3,0 dana. Izgradnjom prometnica i smanjenjem vremena putovanja od Zagreba prema moru, znatno se povećao broj tzv. neregistriranih turista «vikendaša» koji koriste priliku da jednodnevnim posjetom, bez dopunskih izdataka za smještaj i prehranu, iskoriste blagodatni ski-sezone, planinarenja ili upoznavanja s kulturnim znamenitostima ovog kraja.

Dinamika dolazaka i boravka turista na području Grada Ogulina

Godina	Dolasci turista	Noćenja turista	Verižni indeks	Bazni indeks 1999.=100	Broj noćenja po dolasku
1999		33.405	100,0	100,0	
2000		33.466	100,2	100,2	
2003		44.432	132,8	133,0	

2004	17.116	50.967	114,7	152,6	2,98
2005	16.719	44.673	87,7	133,7	2,67
2006	17.589	45.148	101,1	135,2	2,57
2007	18.385	49.284	109,2	147,5	2,68
2008	17.940	49.484	100,4	148,1	2,76
2009	15.546	40.823	82,5	122,2	2,63
2010	17.383	43.058	105,5	128,9	2,48

Izvor podataka: Ured državne uprave

U strukturi turista prema zemlji porijekla tradicionalno dominiraju domaći turisti, što je uobičajeno za kontinentalni turizam. Prema broju noćenja oni čine preko 85 posto svih noćenja dok svaki osmi turist dolazi iz inozemstva.

Što se tiče prometa ugostiteljskim uslugama i uslugama smještaja, godišnji promet varira između 30 i 35 milijuna kuna. Ugostiteljstvom i turizmom bave se 4 subjekta (trgovačka društva) čiji je promet na razini prošlogodišnjeg. Učešće prihoda od prodaje trgovačkih društava iz ugostiteljstva i hotela u ukupnim prihodima gospodarstva kreće se između 7 i 10 posto.

Rješenjem Ministarstva turizma od 15. veljače 2011. godine iz poznatih razloga (požarom uništen restoran), utvrđen je prestanak obavljanja ugostiteljske djelatnosti u ugostiteljskom objektu „BJELOLASICA“ u Jasenku. Time je najveći broj objekata i ležajeva za sada izvan funkcije, dok se ne riješi pitanje rekonstrukcije staroga ili izgradnje novog restorana.

Stavljanjem smještajnih kapaciteta „Bjelolasice“ van funkcije očekuje se drastičan pad prihoda, budući da su prihodi „Bjelolasice“ činili preko 80 posto prometa trgovačkih društava u ovoj grani djelatnosti.

U djelatnosti ugostiteljstva i turizma posluje 9 pravnih osoba (8 trgovačkih društava i 1 pravna osoba registrirana za rad u sportskim objektima) koje su tijekom 2010. godine zapošljavale 202 radnika, 3 radnika više nego godinu dana ranije. To čini između 16 i 17 posto svih zaposlenih kod pravnih osoba u oblasti gospodarstva na području Grada Ogulina. Uzmemo li se u obzir i podatci o zaposlenima kod obrtnika, koji su u ovoj djelatnosti najzastupljeniji, procjenjuje se da je učešće u strukturi zaposlenih još i veće.

Posljednji događaji na HOC-u „Bjelolasica“ na duže će vrijeme negativno djelovati na gospodarske aktivnosti u ovoj grani djelatnosti i pogoršati stanje s nezaposlenošću koja već ionako ima silazni trend. Za nadati je da će se u razumnom roku tj. do slijedeće zimske sezone, pronaći rješenje sanacije postojećeg ili izgradnje novog restorana kako bi ogromni smještajni kapaciteti HOC-a i drugih objekata na Bjelolasici bili ponovo u funkciji.

Zaposlenost, isplate plaća i stanje nezaposlenosti

Zaposlenost

U statističkom praćenju uposlenih radnika i isplata plaća, jednako kao i ostalih podataka iz gospodarstva, i nadalje imamo problema koji proizlaze iz nemogućnosti korištenja statističkih izvora kod kojih se uobičajeno prikupljaju i obrađuju primarni podatci o gospodarskim aktivnostima, zaposlenosti i isplatama plaća. Postojeći Zakon o statističkim istraživanjima predviđa isključivo 2 načina korištenja rezultata statističkih snimanja: uz odobrenje izvještajnih jedinica ili Državnog zavoda za statistiku. S obzirom na navedena ograničenja, ovim Izvješćem obuhvaćena su samo podatci o plaćama pravnih osoba koje distribuira Financijska agencija na bazi godišnjih financijskih izvješća poduzetnika.

Podatci o zaposlenima prikupljeni su iz dva izvora: Zavoda za mirovinsko osiguranje o osiguranim osobama iz radnog odnosa s prebivalištem na području Grada Ogulina na datum 31.12. i podatci FINE o prosječnom broju uposlenih kod pravnih osoba iz gospodarstva. Podatci Zavoda za mirovinsko osiguranje su pouzdaniji i obuhvaćaju agregirane podatke o osiguranim osobama iz radnog odnosa kod pravnih i fizičkih osoba, samostalnih profesionalnih djelatnosti i poljoprivrednika.

U Ogulinu je, prema podacima HZMO koncem 2010. godine bilo zaposleno 4.109 radnika s prebivalištem na području Grada Ogulina, 72 radnika manje nego 2009. godine. Broj osiguranika prijavljenih HZMO-u kontinuirano opada od 2007. godine, otkako pratimo podatke Zavoda. Kumulativni pad u razdoblju 2007.-2010. godine iznosi 285 radnika odnosno 7,0 posto zaposlenih radnika iz 2007. godine. Prethodnim podacima obuhvaćeni su svi zaposleni s prebivalištem na području Grada Ogulina, bez obzira na sjedište tvrtke odnosno poslodavca. Izvještajem su obuhvaćeni i svi zaposleni koji rade u poduzećima u vlasništvu države, grupaciji tvrtki koje su vrlo značajne u ogulinskom gospodarstvu.

Osiguranci Zavoda za mirovinsko osiguranje radnika s područja Grada Ogulina koncem godine

Osiguranci	2009	2010	Indeks
Radnici kod pravnih osoba	3.425	3.426	100,0
Radnici kod fizičkih osoba	446	384	86,1
Obrtnici	217	205	94,5
Poljoprivrednici	34	29	85,3
Samostalne profesionalne djelatnosti	42	43	102,4
Produženo osiguranje	17	22	129,4
Ukupno	4.181	4.109	98,3

Izvor: HZMO, Zagreb

Broj

Osiguranci	2007	2008	2009
Zaposleni kod pravnih osoba	3.533	3.553	3.425
Zaposleni kod ostalih subjekata	861	799	756
Ukupno	4.394	4.352	4.181

Struktura

Osiguranci	2007	2008	2009
Zaposleni kod pravnih osoba	80,4%	81,6%	81,9%
Zaposleni kod pravnih osoba	19,6%	18,4%	18,1%
Ukupno	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: HZMO

Zaposlene kod pravnih osoba u gospodarstvu donosimo iz podataka FINE koji se baziraju na financijskim izvješćima poduzetnika za 2010. godinu. Prosječno je kod pravnih osoba (na bazi ukalkuliranih sati rada) sa sjedištem u Ogulinu bilo zaposleno 1.149 radnika, 49 radnika manje nego godinu dana ranije odnosno 81 radnik manje nego 2008. godine. Pad broja uposlenih kod pravnih osoba iz gospodarstva prisutan je kao trend već duže vrijeme i on je posljedica slabljenja gospodarskih aktivnosti, osobito od sredine 2008. godine, otkad se i službeno priznaje početak ekonomske krize.

**Zaposleni radnici u gospodarstvu kod pravnih osoba
(prosječni broj zaposlenih na bazi ukalkuliranih sati rada)**

Djelatnost	2008	2009	2010	Indeks
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	36	31	30	96,8
Rudarstvo i vađenje	0	7	8	114,3
Prerađivačka industrija	327	332	337	101,5
Opskrba vodom , uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	49	43	44	102,3
Građevinarstvo	119	223	199	89,2
Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	314	269	231	85,9
Prijevoz i skladištenje	41	29	32	110,3
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	33	38	42	110,5
Informacije i komunikacije	7	10	11	110,0
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2	2	2	100,0
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	76	71	70	98,6
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1	1	1	100,0
Obrazovanje	9	9	7	77,8
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2	1	1	100,0
Umjetnost, zabava i rekreacija	162	161	160	99,4
Ostale uslužne djelatnosti	12	16	19	118,8
UKUPNO	1.190	1.243	1.194	96,1

Izvor: FINA

Isplate plaća zaposlenih radnika

Poznato je da se plaće zaposlenih radnika kod privatiziranih gospodarskih subjekata formiraju prema autonomnoj politici samih poduzetnika, koja uvažava prije svega njihovu zarađivačku sposobnost, a manje ovisi o kretanju troškova života. Prema podacima iz financijskih izvješća pravnih osoba, prosječna plaća tijekom 2010. godine isplaćivana je u iznosu 3.486,00 kuna, 4,4 posto niže nego godinu dana ranije. U istom razdoblju prosječna plaća u gospodarstvu Karlovačke županije isplaćena je u iznosu 4.083,00 kuna. Podatci o plaćama ukazuju na činjenicu da plaće pravnih osoba u Ogulinu još uvijek značajno zaostaju za plaćama u Hrvatskoj i županiji (15%). Dok su plaće u gospodarstvu županije minimalno porasle za 1,3 posto, plaće naših subjekata opale su za 4,4 posto, pa je njihovo zaostajanje još veće u odnosu na prethodne godine. Prosječno isplaćena plaća u Hrvatskoj za 2010. godinu iznosi 5.343,00 kuna i bilježi minimalni rast od 0,6 posto.

Isplaćene prosječne neto plaće pravnih osoba u gospodarstvu Ogulina kuna/radniku mjesečno

Djelatnost	2008	2009	2010	Indeks
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.980	2.874	2.956	102,9
Rudarstvo i vađenje	0	5.001	4.508	90,1
Prerađivačka industrija	3.183	3.103	3.096	99,8
Opskrba vodom , uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	4.933	5.195	5.325	102,5
Građevinarstvo	4.176	4.279	3.973	92,8
Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	3.427	3.528	3.117	88,4
Prijevoz i skladištenje	3.228	2.665	2.555	95,9
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	4.164	3.795	3.706	97,7
Informacije i komunikacije	5.107	4.036	3.934	97,5
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5.220	5.374	5.998	111,6
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3.690	4.122	4.125	100,1
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.606	2.234	1.632	73,1
Obrazovanje	4.598	4.501	4.633	102,9
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	3.954	4.958	5.145	103,8
Umjetnost, zabava i rekreacija	3.480	3.514	3.493	99,4
Ostale uslužne djelatnosti	4.160	4.466	3.701	82,9
UKUPNO	3.521	3.646	3.486	95,6

Izvor: FINA

Najviše plaće tijekom 2010. godine isplaćivane su u djelatnosti financijskog posredovanja (banke, štedionice, agencije za platni promet), gdje je zabilježen i najveći rast plaća od 11,6 posto. Drugi po visini plaća su djelatnosti opskrbe vodom i zdravstvene zaštite. Prerađivačka industrija, koja obuhvaća 18 industrijskih grana, bilježi prosječnu plaću od 3.096 kuna (pad za 0,2 posto prema prethodnoj godini) i zaostaje za prosječnom plaćom u gospodarstvu za 11,2 posto (ranije 10 posto). Najniža plaća isplaćena je u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima, a nešto viša u prijevozu i skladištenju.

S obzirom da su troškovi života (potrošačke cijene) ovaj puta porasli 1,1 posto, realna primanja zaposlenih opala su za 5,0 posto u odnosu na prethodnu godinu. Prethodne godine realna su primanja opala za 3,5 posto (godinu dana ranije zabilježen je rast od 2,5 posto) tako da su realna primanja praktički na dostignutom iz 2008. godine.

Nezaposlenost

Problem nezaposlenosti ostaje još uvijek trajni problem za oko 900 do 1000 radnika s područja Ogulina. Stopa registrirane nezaposlenosti koncem 2010. godine iznosila je 19,56 posto, što znači da je na razini prethodne godine. U dugom nizu od 1997. godine, otkako se kontinuirano prati kretanje nezaposlenosti na području Ogulina, to je jedna od viših stopa nezaposlenosti. U 13-godišnjem nizu od 1997. do 2009. godine, raspon stope nezaposlenosti kretao se između 11,80 (2003. godine) i 27,53 posto (2000. godine).

Broj prijavljenih nezaposlenih osoba na HZZ-u u Ogulinu koncem 2010. godine iznosio je 999, godinu dana ranije 1.020 osoba a 2008. godine 821. U odnosu na ostale lokalne zajednice sa šireg području Ogulina, za koje evidenciju vodi Ispostava Ogulin, nema većih razlika jer je u svim jedinicama zabilježen blagi pad broja nezaposlenih osoba.

Nezaposlene osobe na području Karlovačke županije

Izvještajna jedinica	2000	2007	2008	2009	2010	Indeks	Razlika
Karlovačka županija	16.001	11.574	10.840	12.076	11.871	98,3	-205
Ispostava Ogulin	2.639	1.650	1.554	1.842	1.766	95,9	-76
Grad Ogulin	1.476	878	821	1.020	999	97,9	-21

Veći problemi sa zapošljavanjem ponovo se javljaju nakon 2003. godine, a tijekom 2009. godine u najoštrijem obliku. Sve do 2008. godine značajan broj proizvodnih jedinica ostvarivao je kontinuitet poslovanja pa je i zaposlenost bila na zadovoljavajućoj razini. Praćenjem rezultata poslovanja uočava se drastično pogoršanje u prvom polugodištu 2009. godine, kad je registriran i najveći rast broja nezaposlenih, osobito radnika iz tvrtki koje su trajno zaustavile svoje poslovanje. Tvrtke koje su interesno i poslovno bile povezane s proizvodnim tvrtkama u problemima (prijevoznički i uslužni programi) također su smanjile broj uposlenih i reducirale opseg poslovanja.

Poticanje razvitka poljoprivrede i malog gospodarstva

Imajući u vidu značenje malog gospodarstva u gospodarskoj strukturi grada (98 posto subjekata su mali poduzetnici), Grad Ogulin već duže vrijeme različitim mjerama proračunske i financijske politike sustavno potiče razvitak poljoprivrede i malog gospodarstva na svojem području. Radi se o dvadesetak mjera koje imaju za cilj poticanje bržeg razvitka poljoprivredne proizvodnje, poduzetništva i malog gospodarstva.

U okviru poljoprivrednog programa realizira se desetak mjera, od subvencije izdataka u samoj proizvodnji do novčanih poticaja za očuvanje ogulinske sorte kupusa. Najveći poticaji daju se za proizvodnju ogulinske sorte kupusa, zatim za osjemenjivanje krava te za proizvodnju postrne repe, meda i proizvoda od meda. Poljoprivrednicima se neposredno isplati godišnje između 150 i 350 tisuća kuna. Poljoprivrednici se potiču i posredno, putem njihovih udruga, zadruga i društava. Putem interesnih udruga i zadruga poljoprivrednicima se isplati godišnje između 50 i 100 tisuća kuna poticaja. Ukupni poticaji za razvitak poljoprivrede iz proračuna Grada Ogulina posljednjih godina kreću se između 350 i 550 tisuća kuna. Visina poticaja po pojedinim godinama više ovisi o samim poljoprivrednicima (svi su zahtjevi uvaženi) a manje o proračunskim ograničenjima. Kriteriji za poticaje u poljoprivredi donose se unaprijed tako konačne isplate ipak zavise od zahtjeva poljoprivrednika.

Program poticanja poduzetništva i malog gospodarstva iz proračuna Grada Ogulina u 2010. godini realiziran je u iznosu 1.672.143 kuna, što znači 3,0 milijuna kuna manje nego godinu dana ranije odnosno 650 tisuća kuna manje od plana za istu godinu. U grupi poticajnih mjera najveći su izdatci za projekt Poduzetničke zone i za subvencioniranje kamata na poduzetničke kredite. Isplate za infrastrukturu u Poduzetničkoj zoni iznose ovaj puta minimalnih 650 tisuća, za razliku od 2009. i ranijih godina kad se u zonu investiralo između 4,0 i 6,0 milijuna kuna godišnje. Prema Izvješću o poslovanju Poduzetničke zone u 2010. godini, nastavljena je gradnja koridora B i D (distributivna elektroenergetska kanalizacija), čime su postavljeni preduvjeti za instalaciju elektroenergetskog raspleta i kablenskog priključka za pojedinačne parcele.

Izdatci za poticanje poduzetništva iz proračuna grada u 2010. godini

Poduzetništvo i malo gospodarstvo	2010. godina		
	Planirano	Ostvareno	Indeks
Udruživanje s poslovnim bankama	400.000	400.000	100,0
Subvencioniranje kamata na poduzetničke kredite	310.000	258.508	83,4
Sajmovi, edukacije, prezentacije	10.000	0	0,0
Razvojna agencija Karlovačke županije	0	9.800	
Poduzetnička zona	1.206.000	650.457	53,9
Otkup zemljišta	18.000	17.600	0,0
Infrastruktura	1.188.000	632.857	53,3
Ostale potrebe u gospodarstvu	20.000	0	
Ukupno	1.946.000	1.318.765	237,3
Sveukupno	2.326.000	1.672.143	71,9

Rekapitulirajući sva dosadašnja ulaganja u Poduzetničku zonu u razdoblju 2002.-2010. godine uloženo je 27,7 milijuna kuna od čega najveći dio za otkup zemljišta (11,2 milijuna), infrastrukturu

10,2 i objekte 3,3 milijuna kuna. Prema izvorima financiranja, najveća sredstva došla su iz proračuna grada (oko 80 posto), Karlovačka županija 5,5 a pomoći ministarstava čine 14,5 posto svih ulaganja.

**Izvršena ulaganja za izgradnju Poduzetničke zone Ogulin
u razdoblju 2002.-2010. godine**

kuna

Ulaganje	Grad Ogulin	Ministarstvo	Fond	Ukupno (2+3)	Karlovačka županija	Ukupno
0	1	2	3	4	5	6
Zemljište	10.250.184	130.000	450.000	580.000	450.000	11.280.184
Projekti	1.597.465	968.156	200.000	1.168.156	0	2.765.621
Infrastruktura	7.161.949	1.670.000	350.000	2.020.000	1.050.000	10.231.949
Objekti	3.122.487	227.234	0	227.234	0	3.349.721
Promidžba	84.794	4.610	0	4.610	0	89.404
Ostalo	6.847	0	0	0	0	6.847
Ukupno	22.223.726	3.000.000	1.000.000	4.000.000	1.500.000	27.723.726

S obzirom da je detaljno Izvješće o Poduzetničkoj zoni prezentirano već ranije od strane menadžmenta trgovačkog društva, ovdje konstatiramo da se zona već neko vrijeme nalazi u fazi preispitivanja kandidiranih projekata za koje su se njihovi investitori prijavili po ranijim natječajima. Činjenica je da je nastao određeni zastoj u realizaciji prijavljenih projekata, a razloge tome nalazimo u nedovoljnoj pripremljenosti i odustajanju samih poduzetnika za realizaciju projekata. Činjenica je da je najveći broj prijavljenih projekata bio iz lokalnog poduzetničkog okruženja, što je na početku projekta zone bila poželjna varijanta, a što se u zadnje dvije godine pokazuje kao slabost jer su mnogi od njih zahvaćeni krizom plasmana i financiranja čak i postojeće produkcije. Trenutno je u izradi nova marketing strategija zone uz podršku Razvojne agencije Karlovačke županije koja bi se, uz oštriju selekciju kandidiranih projekata, trebala orijentirati na ciljane sektore i investitore. U budućnosti će se potpunije analizirati ne samo kandidirani projekti već i sami investitori i njihove financijske sposobnosti za ulaganjem. Konkurencija među zonama u Hrvatskoj je jako velika i trebat će osigurati dopunski budžet za financiranje nove marketing strategije.

Tijekom 2010. godine kamata je subvencionirana za 51 projekt, sukladno zahtjevima koje su podnijela obiteljska poljoprivredna gospodarstva i poslovni subjekti - trgovačka društva i obrti. Subvencionira se kamata u iznosu 2,0 postotna poena iznad 5 posto što čini oko 28 posto ukupno plaćene kamate iz projekata koje provodi Grad Ogulin. Za kredite koji su korišteni iz potencijala banaka, subvencija iznosi između 19 i 23% plaćene kamate. Kreditna vrijednost projekata sa subvencioniranom kamatom iznosi oko 3,0 mil. eura, krajnje vrijeme otplate 2019. godina.

**Struktura projekata za koje je subvencionirana kamata na poduzetničke kredite
u 2010. godini**

1. Poljoprivreda	2
2. Graditeljstvo	7
3. Prerada drva	6
4. Proizvodnja i prerada povrća	16
5. Trgovina	3
6. Usluge	17
Ukupno	51

Do sada je iz različitih kreditnih programa odobren 201 kreditni zahtjev u iznosu 78,0 mil. kuna. Samo u 2010. godini odobreno je 11 kreditnih zahtjeva. Iznos odobrenih kredita: 2008. godina 7,7 milijuna kuna, u 2009. godini 3,6 milijuna, u 2010. godini 6,8 milijuna kuna. Najveći broj projekata kreditiran je iz oblasti poljoprivrede i prerade povrtlarskih kultura (43) za koje je odobreno 10,0 milijuna kredita što čini 13,02% svih projekata, drugi po visini su projekti prerade mesa i kupusa (7 projekata, 12,2 milijuna ili 17,1% svih projekata), slijede projekti iz trgovine (21 projekt, 15,8 milijuna kuna) te projekti iz prerade drva (23 projekta u iznosu 7,2 milijuna kuna).

Učinci poduzetih mjera na razvoj poljoprivrede mogu se identificirati kao poboljšanje uspješnosti poslovanja poduzetnika i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, diverzifikaciju proizvodnih programa, povećanje konkurentnosti na tržištu poljoprivrednih proizvoda, povećanje zemljišnih i strojnih kapaciteta za obradu tla, rast kvalitete proizvoda, modernizaciju tehnoloških postupaka (primjena HACCP procedura) i bolju povezanost s distributivnom trgovinom.

Mjere kreditiranja i subvencije kamata također imaju pozitivne učinke na financijske rezultate poduzetnika, zapošljavanje novih radnika, modernizaciju tehnoloških postupaka, stupanj konkurentnosti, ublažavanje nepovoljnih utjecaja fiskalne i kreditne politike i širenje tržišta na kojima poduzetnici nastupaju.

Gruba procjena učinka navedenih mjera na program zapošljavanja ukazuje na to da je sa zaduženjima po iskorištenim kreditima otvoreno oko 290 radnih mjesta uz 140 mjesta koliko je financirano vlastitim sredstvima samih poduzetnika.

Zaključak Izvješća o rezultatima poslovanja poduzetnika u 2010. godini

Ocjena rezultata poslovanja poduzetnika s područja Ogulina u 2010. godini u cjelini je nepovoljna jer je većina poduzetnika nastavila sa smanjenjem poslovnih aktivnosti započelih 2008. godine. Rezultat toga je negativni krajnji financijski rezultat na razini lokalnog gospodarstva. Smanjenje poslovnih aktivnosti, pa čak i njihovo trajno zaustavljanje i izlazak i projekata, prisutno je kod nekoliko poslovnih subjekata koji su imali relativno veliko značenje u gospodarskoj strukturi grada. Iako je pad poslovnih aktivnosti, putem smanjenja prihoda od prodaje zabilježen i u županiji (-4,5%), on je ovaj puta u Ogulinu bio ponovo najviši, što je dovelo do negativnog kumulativnog neto rezultata i pada prihoda od 22,3 posto u roku od dvije godine.

Nakon usporavanja gospodarskih aktivnosti u 2006. godini, pada u 2007. i relativno uspješne 2008. godine te pada prihoda u dvije uzastopne godine (2009. i 2010. godina), ponovo je zabilježen negativni financijski rezultat na razini gospodarstva. Presudni utjecaj na iskazane financijske rezultate ovaj puta imao je pad prihoda od prodaje (pad od 9,1 indeksnih poena u odnosu na prethodnu godinu), dok su rashodi padali ipak blaže prema prethodnoj godini. Usporedni pokazatelji s rezultatima poslovanja u županiji, potvrđuju relativno lošije rezultate koje su u 2010. godini ostvarili poduzetnici iz Ogulina u odnosu na poduzetnike iz Karlovačke županije.

Poslovni ambijent u kojem su gospodarstvenici privrijeđivali tijekom 2010. godine bio je nepovoljan tokom cijele godine. Negativne posljedice gospodarske stagnacije i recesije na širem hrvatskom i svjetskom tržištu, počele su se osjećati od sredine 2008. godine. Pod udar su najprije došle tvrtke s izvoznim programima (uglavnom drvoprerađivačka industrija), zatim oblast graditeljstva i konačno trgovina i sektora usluga. U nepovoljnim gospodarskim okolnostima jedan broj poduzetnika bio je prisiljen reducirati svoje programe, smanjiti broj uposlenih i odustati od ulaganja u razvoj i novo zapošljavanje. Određeni broj njih morao je trajno zaustaviti zacrtane projekte ulaganja.

Negativne strane prošlogodišnjeg poslovanja poduzetnika ogledaju se u slijedećim aspektima:

1. Pad poslovnih aktivnosti, zapošljavanja i prihoda od prodaje.
2. Negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu 12,1 milijuna kuna.
3. Smanjenje broja uposlenih radnika (za 49 u odnosu na 2009. godinu).
4. Smanjenje broja poslovnih subjekata s 562 na 531.

Pozitivne strane poslovanja mogu se identificirati u slijedećem:

1. U bilancama trgovačkih društava nisu se desili veći poremećaji, zadržani su relativno povoljni odnosi iz ranijeg razdoblja: financiranja, zaduženosti i vlastitog financiranja.
2. Likvidnost i financijska stabilnost u društvima također je na zadovoljavajućoj razini, kako trenutna tako i tekuća. U financiranju kratkotrajne imovine još uvijek postoji „višak“ trajnih obrtnih sredstava što znači da je usklađena ročna struktura aktivne i pasivne strane bilanci.
3. U grupaciji javnih poduzeća u vlasništvu države koji imaju značajne kapacitete na području Ogulina, još uvijek ne dolazi do smanjenja broja uposlenih ili drugog restrukturiranja koje bi ugrozilo opstanak njihovih jedinica na širem području Ogulina.
4. Pad prosječnih plaća i broja uposlenih ne prati u istoj mjeri regresiju poslovnih aktivnosti i prihoda od prodaje.

Uz napomenu da prikazanim financijskim rezultatima nisu obuhvaćeni svi poduzetnici (obrtnici, slobodna zanimanja i obiteljska poljoprivredna gospodarstva), možemo zaključiti da su iz poslovanja u 2010. godini ponovo registrirani negativni financijski rezultati, pad zaposlenosti i općenito slabljenje poslovnih aktivnosti. Ocjenjujemo da je glavni udar na slabljenje poduzetničkih aktivnosti u prvo vrijeme došao sa strane tržišta, osobito inozemnog, a kasnije se trend nastavio, zbog smanjenja investicija i potražnje na tuzemnom tržištu.

OBRAZLOŽENJE
Izvješća o rezultatima poslovanja poduzetnika
s područja Ogulina u 2010. godini

Praćenje rezultata poslovanja poduzetnika s područja Grada Ogulina predstavlja dio sustavnih mjera iz Programa poticanja razvitka malog gospodarstva i poljoprivrede na području Ogulina posljednjih desetak godina. Godišnjim izvješćem o financijskim rezultatima donose se konsolidirane bilance pravnih osoba sa sjedištem na području Grada Ogulina. Na osnovi raspoloživih podataka izvršena je analiza pojedinih gospodarskih grana, korištenja lokalnih resursa, kretanja pokazatelja uspješnosti poslovanja i njihov utjecaj na zaposlenost, stopu nezaposlenosti, isplate plaća i standard radnika. Zaključci iz Izvješća i ocjena gospodarskog stanja koja se donosi na kraju Izvješća, mogu poslužiti nosiocima gospodarske politike grada pri donošenju različitih programa i odluka o mjerama za poticanje gospodarskog razvitka u narednom periodu.

PROČELNICA
Upravnog odjela za financije, upravu i samoupravu

Božica Cindrić, dipl. oec.